МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
_____ Дмитро БАБЕНКО
«30» 06 2023 р.

Гарант освітньої програми
_____ Олена ЮЛЕВИЧ
(підпис)
«27» 06 2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціологія»

Галузь знань	16 Хімічна інженерія та біоінженерія
Освітня спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» 16 «Хімічна інженерія та біоінженерія»
Освітній ступінь	«Бакалавр»
Семестр	2
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Борко Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук, borko@mnau.ed.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук.
Протокол № 11 від «16» червня 2023 року.

Завідувач кафедри Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету.
Протокол № 10 від «15» червня 2023 року.
Голова науково-методичної комісії Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.
Протокол № 11 від «27» червня 2023 року.
Голова вченої ради Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2023

1. Призначення навчальної дисципліни	Вивчення даного курсу сприяє підвищенню рівня фундаментальної гуманітарної освіти, формуванню підвалин стійкого наукового, осмисленого, раціонального світогляду, формуванню соціологічної культури мислення, системи необхідних в процесі соціалізації знань про динаміку сучасних суспільних процесів і явищ, місце і роль соціальних інститутів, логіку соціального розвитку.
2. Мета навчальної дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти стійкі світоглядні засади, усвідомленого ставлення до своєї ролі у власному житті та житті суспільства, цілісної картини соціальної реальності, наукових уявлень про основні закономірності виникнення, функціонування та розвитку суспільства, усталення гуманістичних, моральних принципів внутрішньої структури особистості, що ґрунтується на засадах загальнолюдської культури і цивілізації.
3. Компетентності	**Інтегральна компетентність:** ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії. **Загальні компетентності:** К01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. К02. Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування). К03. Здатність спілкуватися іноземною мовою. К04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. К05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. К16. Врахування комерційного та економічного контексту при проектуванні виробництв біотехнологічних продуктів різного призначення (промислового, харчового, фармацевтичного, сільськогосподарського тощо).

Програмні результати навчання	ПР04. Вміти застосовувати положення нормативних документів, що регламентують порядок проведення сертифікації продукції, атестації виробництва, вимоги до організації систем управління якістю на підприємствах, правила оформлення технічної документації та ведення технологічного процесу, базуючись на знаннях, одержаних під час практичної підготовки. ПР05. Вміти аналізувати нормативні документи (державні та галузеві стандарти, технічні умови, настанови тощо), складати окремі розділи технологічної та аналітичної документації на біотехнологічні продукти різного призначення; аналізувати технологічні ситуації, обирати раціональні технологічні рішення.
4. Заплановані результати навчальної дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:
знати:	- основні поняття курсу, елементи суспільства як соціальної системи, елементи соціальної структури суспільства, компоненти соціальної структури особистості, механізми соціалізації індивіда; - що становить специфіку соціологічного аналізу суспільства, чинники виникнення соціології як науки, її призначення і функції; - теоретичне узагальнення результатів соціологічних досліджень у різних галузях життєдіяльності сучасного суспільства, основні закономірності функціонування соціальних спільностей у різноманітних сферах соціального буття.
вміти:	- застосовувати отриману наукову інформацію для аналізу, розглядання та обговорення найактуальніших проблем сучасного періоду розвитку українського суспільства; - характеризувати основні соціальні спільності, їх положення в ієрархії соціальних статусів, можливості соціальної мобільності, що надає суспільство для самореалізації та самоствердження кожної особистості; - використовувати здобуті наукові знання для самостійного пошуку необхідної наукової інформації, розвитку власних духовних та інтелектуальних здібностей, самовиховання та самовдосконалення, для

	формування відповідальної, незалежної громадянської позиції компетентного фахівця аграрної сфери – повноправного і національно свідомого члена українського суспільства.			
5. Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - практичні заняття - самостійна робота	**90 / 3,0** 20 / 0,67 20 / 0,67 50 / 1,66		
Календарний план*				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	сам. робота
Змістовий модуль 1. Методологічні засади соціології як науки				
1	Соціологія як наука	2	2	4
2	Методика конкретно-соціологічних досліджень	2	2	4
	Разом за змістовим модулем 1	**4**	**4**	**8**
Змістовий модуль 2. Загально-теоретичний аналіз суспільства				
3	Суспільство як соціальна система	2	2	4
4	Соціологія особистості	2	2	4
	Разом за змістовим модулем 2	**4**	**4**	**8**
Змістовий модуль 3. Галузеві та спеціальні соціологічні теорії				
5	Соціологія праці та управління	2	2	6
6	Соціологія конфлікту та девіантної поведінки	2	2	6
7	Соціологія шлюбу і сім'ї	2	2	6
8	Соціологія молоді	2	2	6
9	Соціологія освіти та виховання	2	2	6
10	Етносоціологія	2	2	4
	Разом за змістовим модулем 3	**12**	**12**	**34**
Всього		**20**	**20**	**50**
***Примітка**. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				
6. Порядок та критерії оцінювання	Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті. Оцінювання результатів навчання здійснюється за відповідними формами організації освітнього процесу, а саме: поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої			

	освіти. **Поточний контроль** знань здобувачів вищої освіти передбачає: - опрацювання лекційного матеріалу, як можливість підготовки до усного опитування, бесіди, написання контрольних робіт; - виконання завдань для самостійного опрацювання, як можливість розширення знань у структурі спеціальних галузевих теорій, напрацювання категоріального апарату, з елементами англомовної практики, підготовка та захист доповідей тощо; - робота в Moodle, як елемент перевірки знань тематичного матеріалу; - підготовка інструментарію дослідника, розробка програми соціологічного дослідження, збір та обробку первинної соціологічної інформації, аналіз даних, формулювання висновків та захист соціологічного дослідження; - публікацію наукових робіт, підготовку презентацій, індивідуальних завдань. **Підсумковий контроль** знань здобувачів вищої освіти передбачає: - складання заліку. **Пропущені заняття,** відповідно до Порядку зарахування пропущених занять мають бути відпрацьовані: - у формі усного опитування (при пропущенні лекції); - виконання індивідуального завдання (при пропущенні практичного заняття).

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти

Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
1. Аудиторна робота в т.ч.: - опрацювання лекційного матеріалу (диспут, бесіда тощо), робота на семінарських заняттях (доповідь, опитування, термінологічний диктант тощо)	10	1,8	2,2	18	22
- захист соціологічного дослідження	1	3	5	3	5
2. Самостійна робота в т.ч.: - підготовка програми соціологічного дослідження, збір та обробка інформації;	1	5	8	5	8
- виконання завдань для самостійного опрацювання	10	1,5	2	10	20
- робота в Moodle	10	1	2	10	20
-публікація наукових робіт, презентації, індивідуальні завдання	1	4	5	4	5
Разом по дисципліні				**60**	**100**

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

Форма контролю	Оцінка

	min	max
Залік	**1**	**40**
Разом за семестр	**61**	**100**

Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
64 – 74	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	X	не зараховано з обов'язковими повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу

Academic integrity – дотримання етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності Миколаївського національного аграрного університету.

Пропущені заняття, для належного оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти відпрацьовуються відповідно затвердженого графіку консультацій.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); позбавлення академічної, іменної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання тощо.

Opportunities Galore policy: передбачає окрім передбачених до виконання у частині аудиторної та самостійної робити інших можливостей для самовдосконалення, самореалізації в опрацюванні курсу «Соціологія» за умови погодження напряму діяльності з викладачем. Для якої можуть бути обрані соціально-економічні, екологічні та інші аспекти суспільного життя, як елемент формування знань та умінь у складі науки про суспільство та науки про політику.

	Несвоєчасне виконання та представлення передбачених курсом робіт відтерміновує строк складання підсумкового контролю знань, але не унеможливлює отримання високої оцінки виконаної робити на високому рівні, за умови, що несвоєчасне представлення робіт має поважні причини, підтверджені документально (клопотання про участь у заходах різних рівнів, довідка про тимчасову непрацездатність тощо). **Late-work policy:** у разі несвоєчасного представлення роботи, без поважної причини, загальна кількість балів за таку роботу не буде перевищувати мінімальну. **Attendance and/or participation policy:** відвідування занять не є оцінюваним компонентом курсу. **Mobile devices** на курсі застосовується політика нульової толерантності до мобільних пристроїв (під час проведення лекційних занять). Та обмежувальна політика (під час практичних занять), під час яких, за дозволом викладача можуть бути використані, в межах вивчення дисципліни мобільні пристрої, за відсутності інших технологічних засобів. **Moodle is a Learning Platform:** за наповнення навчальної платформи Moodle навчальними матеріалами з дисципліни для використання елементів дистанційного навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб, у тому числі здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами відповідає викладач, що читає дисципліну.
8. Інформаційні джерела	1. Батаєва К., Бурлачук В., Степаненко В. Історія української соціології: навчальний посібник, Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с. 2. Гантінґтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. Київ: Наш формат. 2020. 448 с. 3. Ворона В. Академічна соціологія в Україні (1918-2018). У 2-х томах. Том ІІ. Спогади, інтерв'ю, статті. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. 345 с.

4. Історія української соціології : навчальний посібник / За заг. ред. К. Батаєвої, В. Бурлачука, В. Степаненка. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с.

5. Нечитайло І. Сучасна соціологія освіти. Від соціологічної теорії до освітньої практики. Київ : Кондор, 2019. 296 с.

6. Паніотто. В., Харченко Н. Методи опитування : підручник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.

7. Сапелкіна О. В. Чепурко Г. І. Емпірична соціологія: курс лекцій. Львів: Простір-М, 2018, 268 с.

8. Сірий Є. В., Нахабіч М. А. Дослідження соціальної напруженості в Україні: засадничі аспекти та розробка інструментарію (за результатами фундаментального дослідження). Київ: ЦОП «Глобус», 2018. 182 с.

9. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології: навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2020. 108 с.

10. Чудовська І. Соціологія реклами: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Каравела, 2019, 192 с.

11. Соціологія : навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с.

Інтернет-джерела

1. Scott J. A Dictionary of Sociology [Електронний ресурс] / John Scott // University of Oxford. 2015. URL :

https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199683581.001.0001/acref-9780199683581.

2. Всесвітній індекс щастя URL: : https://gtmarket.ru/ratings/happy-planet-index/info.

Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Кабінет Міністрів України* URL:

	http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18. 2. Про оплату праці : Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: : http:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80. 3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08. 4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. 7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 N 435-IV URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15.
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Отримання освітніх послуг особами з особливими освітніми потребами забезпечується правом на навчання за допомогою найбільш доступних для таких осіб мови, методів і способів спілкування відповідно до закону України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів. Організаційно-розпорядчих документів МНАУ, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу (5.258.01-00.2018) та Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Миколаївському національному аграрному університеті (5.009.01-00.2017). Університет має власний веб-сайт, де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетської бібліотеки, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозиторію.

	Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених з дисципліни робочих навчальних програмах за спеціальністю. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами може бути застосована навчальна платформа Moodle, відповідальним за наповнення якої навчальними матеріалами є викладач, який читає дисципліну.
10. Доступ до матеріалів навчання	https://www.mnau.edu.ua/ https://www.mnau.edu.ua/faculty-off http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/ https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1406 http://www.nbuv.gov.ua/

Силабус навчальної дисципліни розроблено:
доцент кафедри економічної теорії
і суспільних наук (підпис) Тетяна БОРКО